

**XVI. évf. 10. szám
2026. október**

Komárom-Esztergom vármegyei könyvtárszakmai folyóirat
(A Téka Téma utódja)

<https://www.jamk.hu/hu/kemlib>
<http://epa.oszk.hu/02700/02762>

Kiadja a TMJV József Attila Könyvtár
2800 Tatabánya, Fő tér 2. **Felelős kiadó** Mikolasek Zsófia igazgató
Felelős szerkesztő: Mikolasek Zsófia
Rovatvezetők: Fábián Ildikó, Macher Péter,
Mikolasek Zsófia, Suller Ildikó Tünde
Műszaki szerkesztés: Török Csaba
ISSN 2062-5782

Tartalom

Megyei körkép	3
A Balatonhoz és Spártába vezetett minket a Tájolónk – FEKETSNÉ KISVARGA ANITA, JAMK.....	3
„Reményt és jövőt adok nektek!” – FULI ANIKÓ, MAGYARY ZOLTÁN TUDÁSKÖZPONT ÉS KÖNYVTÁR	4
Ázsiai kalandok túracipőben – ILLÉS ZSÓFI, MAGYARY ZOLTÁN TUDÁSKÖZPONT ÉS KÖNYVTÁR	4
Lepkék szárnyán – amikor a természet beköltözött a könyvtárba – FORISEK TÍMEA, JAMK.....	5
Ég és Föld között 2. – FÁBIÁN ILDIKÓ, JAMK.....	5
Idén is jó volt a Most jó! – FEKETSNÉ KISVARGA ANITA, JAMK.....	7
Könyvtártól könyvtárig – SINKÓ ILDIKÓ, MAGYARY ZOLTÁN TUDÁSKÖZPONT ÉS KÖNYVTÁR.....	7
„...Magyar vagyok és író...” – FULI ANIKÓ, MAGYARY ZOLTÁN TUDÁSKÖZPONT ÉS KÖNYVTÁR.....	8
Nagy átverések és irodalmi csemegék – HÁMOSNÉ SZŐKE ANNA, HELISCHER JÓZSEF VÁROSI KÖNYVTÁR.....	8
KITEKINTŐ	10
Mit veszítünk, ha nem mesélünk? – GERGINÉ KOLOK MELINDA, JAMK.....	10
GYEREKSAROK	11
Ha Népmese Napja, akkor Fergeteges meseest! – SULLER ILDIKÓ, JAMK	11
Varázslatos népmesemondó verseny a könyvtárban – ILLÉS ZSÓFIA, MAGYARY ZOLTÁN TUDÁSKÖZPONT ÉS KÖNYVTÁR	11
Népmesedélután a könyvtárban – ILLÉS ZSÓFI, MAGYARY ZOLTÁN TUDÁSKÖZPONT ÉS KÖNYVTÁR.....	12
Helytörténet, honismeret	13
A lokálpatrióta zenész – MACHER PÉTER, JAMK	13
Nekünk Mohács könyvbemutató – ILLÉS ZSÓFI, MAGYARY ZOLTÁN TUDÁSKÖZPONT ÉS KÖNYVTÁR.....	13
Költészet a bányászatról – MACHER PÉTER, JAMK	14
Nekünk Mohács -könyvbemutató – MACHER PÉTER, JAMK.....	15

A Balatonhoz és Spártába vezetett minket a Tájolónk

FEKETSNÉ KISVARGA ANITA, JAMK

A nyári szünet végén, szeptemberben nagy örömmel találkoztunk ismét egymással a *Tájoló könyvklubban*, s mindjárt egy „ütős” kisregényt tárgyaltunk meg: Márai Sándor *Eszter hagyatéka* című kisregényét.

Márai érthetett az emberek nyelvén, elképesztően jól ismerhette a legkisebb arcerezdülések mögött rejlő gondolatokat is. Ezt kellett megállapítanunk, amikor az említett könyvét olvastuk. A vékonyka kötetben elfértek életek hosszú-hosszú évei, a sok emberéletfonál, ahogy összegabalyodik majd szétválik, és közben a végéhez ér. Érthetetlen volt számunkra, később aztán talán megmagyarázható, hogy miért hagyja érzelmileg majd anyagilag is kisemmizni magát a címszereplő Eszter, és mi az a delej, amely alól a szereplők többsége nem tudja kivonni magát, az az erő, mellyel a másik főszereplő, Lajos a teljes társaságot manipulálni tudja. Nagyon izgalmas, ahogy mindez kibomlik a regény lapjain, s bár Lajos iránt érzett ellenszenvünk az ő szempontjainak megértése után is töretlen maradt, tudtunk a regény erényeire is koncentrálni. Az *Eszter hagyatéka* egy gyönyörűen megírt történet, mely tele van húsbá vágó bölcsességekkel. Mint például: „A világ törvénye olyan, hogy ami egyszer elkezdődött, azt be is kell fejezni. Nem valami nagy öröm ez. Semmi nem érkezik idejében, semmit nem ad az élet akkor, amikor felkészültünk rá. (...) két ember nem találkozhat egy nappal sem előbb, csak akkor, amikor megérték a találkozásra.”

Az október olvasmányának ismét női főszereplői voltak, Heléna és Klütaimnézstra, a két spártai hercegnő. Claire Heywood *Spárta lányai* című könyve e testvérpár különböző személyiségét és életútját mutatja be egészen sajátos módon. A férfi hősök mellékszereplőkké „alacsonyodnak”, a trójai háború háttérzajjá válik, így az olvasó figyelme teljesen ráirányítódik az aszszonyokra, hogy megérthesse, miként élhettek az

egykori nők, miként teltek a hétköznapiak és a háborús idők az ő szemszögükből. Heléna, Klütaimnézstra, a szolgálólányok és a lánygyermek-ek előtérbe helyezése varázstalanítja az istene- ket, és lecsupaszítja a férfihősöket. Látjuk, hogy nem holmi aranyalma miatt tör ki a trójai háború, és nem az istenek akarják Iphigenia áldozati vé- rét a jó szelek miatt, hanem valójában rabolni akaró és önmaguknak hírnevet követelő férfiak elhatározása a harci elszántság és a vérengzésbe torkolló háború. Az élet kemény és sokszor ke- gyetlen volt a könyv tanúsága szerint abban az időben a nők számára. Talán az is lehet az iz- galmas regény célja, hogy megemlékezzünk ró- luk.

„Reményt és jövőt adok nektek!”

FULI ANIKÓ, MAGYARY ZOLTÁN TUDÁSKÖZPONT ÉS KÖNYVTÁR

Ars Sacra – Szent Művészet. Egy összművészeti fesztivál, mely vallási témájú alkotásokkal, tárlatvezetésekkel, zenei programokkal és irodalmi alkotásokkal szól hívőkhöz és nem hívőkhöz egyaránt. 2026. szeptember 12-20. között immár 20. alkalommal.

Fotó: Farkas Zita

A tatai Magyary Zoltán Tudásközpont és Könyvtár 2026. szeptember 14-én a Magyar Máltai Szeretetszolgálat Csilla von Boeselager

Gondviselés Háza Idősek Napközi Otthonába (Tata, Vasút utca 64.) várta az érdeklődőket irodalmi összeállításával.

A Fesztivál idei mottójához – „Reményt és jövőt adok nektek!” (Jer 29,11) - híven a remény gondolatait Fuli Anikó könyvtáros közvetítette. Pázmány Péter és Ferenc pápa gondolatai mellett számos vers is elhangzott a középkortól napjainkig, a világ különböző tájairól, hogy mindenki megtalálhassa az őt leginkább megérintőt. Így pl. a Nobel-díjas Hermann Hesse, Johann Wolfgang von Goethe, Dsida Jenő, Reményik Sándor vagy épp – a Dzsungel könyvének szintén irodalmi Nobel-díjas alkotója – Joseph Rudyard Kipling tollából.

A könyvtár és a Máltai Szeretetszolgálat immár 10 éves múltra visszatekintő közös programjai folytatódnak. Várjuk Önöket szeretettel következő kihelyezett alkalmunkra is 2026. október 12-én (hétfőn) 9.30-tól, amikor is a 240 éve született és 180 éve elhunyt Menner Bernátra emlékezünk. Életét és korát a könyvtár helytörténeti gyűjteményén keresztül mutatjuk be.

Ázsiai kalandok túracipőben

ILLÉS ZSÓFIA, MAGYARY ZOLTÁN TUDÁSKÖZPONT ÉS KÖNYVTÁR

Szeptember 8-án **Meilinger Amy** volt Útinapló sorozatunk vendége, aki kalandokban bővelkedő ázsiai körútjáról mesélt nekünk.

Amy a fal- és sziklamászás világából jön, 2024-ben egy indiai mászófesztiválon határozta el, hogy mindenképpen vissza fog térni az országba, mégpedig hosszabb időre. Egy év spórolás után felmondott a munkahelyén, és Ázsiába repült, ahogy ő mondja, „tervek nélkül”. Annyit tudott csupán, hogy három hónapot Indiában fog tölteni, ahonnan Nepálba utazik tovább, majd a Fülöp-szigeteken ünnepli a karácsonyt. A fél-évesre tervezett kalandból végül nyolc hónap lett, Amy az említett három országon kívül eljutott Hongkongba, Thaiföldre, Laoszba és Vietnámba is. Az út során mászott, túrázott, kipróbálta a szörfözést, búvárkodott, megtanult motorozni, utazott számtalan furcsa járművön, megkóstolt mindenféle helyi ételkülönlegességet, és ren-

geteg kedves embert ismert meg.

Az izgalmas útibeszámoló majdnem kétórásra nyúlt, de a közönség egy percig sem unatkozott! Köszönjük Meilinger Amynek az élményt, a nézőknek pedig az aktív részvételt! Útinapló sorozatunk október 13-án Peruval folytatódik.

Fotó: Illés Zsófia

Lepkék szárnyán – amikor a természet beköltözött a könyvtárba

FORISEK TÍMEA, JAMK

Különleges élménnyel gazdagodhattak mindazok, akik részt vettek **Gyuris Rita** „Lepkék szárnyán” című interaktív előadásán a József Attila Könyvtárban. Ezúttal nemcsak könyvekből és képekből ismerkedhettünk meg a természet apró csodáival: a lepkék és pillangók élőben, testközelből is megmutatták magukat.

Gyuris Rita közvetlen, mindenki számára érthető módon kalauzolta el a hallgatóságot a lepkék izgalmas világába. Az előadás során szó esett testfelépítésükről, életmódjukról és különleges életciklusukról is. A résztvevők megismerhették, hogyan lesz a petéből hernyó, majd bából a jól ismert, színpompás pillangó. Megtudhatták mi a különbség a lepke és a pillangó között. Hasznos tanácsokkal látta el a lepketartás szerelmeseit vagy éppen azoknak az érdeklődőknek segített akiknél, a lepketartás gondolata felmerült.

A program igazi különlegességét azonban az élő lepkékkel való találkozás jelentette.

Mindenki közvetlen közelről csodálhatta meg, a színpompás, kecses teremtményeket, amelyek szépsége kicsiket és nagyokat egyaránt lenyűgözött, még közelebb hozták a természet lenyűgöző sokszínűségét.

A „Lepkék szárnyán” több volt egy ismeretterjesztő előadásnál: élmény, felfedezés és találkozás a természettel. A résztvevők nemcsak új ismeretekkel gazdagodhattak, hanem egy igazán különleges élménnyel is hazatérhettek.

Ég és Föld között 2.

FÁBIÁN ILDIKÓ, JAMK

A Kutatók (elő)éjszakája apropóján 2026. szeptember 24-én ismét közös programot szervezett a tatabányai József Attila Könyvtárban működő Csillagász klub és a Geo/paleo klub. Ezúttal nemcsak előadásokat hallhattak az érdeklődők, hanem egy rendhagyó kiállítás megnyitójára is hivatalosak voltak. A nyár folyamán ugyanis a Geo/paleo klub tagjai (**Számvéber Tamás Ferenc, Dénes István Anzelm, Tőkés Tünde és Fodor Vincze**) egy teljes héten keresztül kutatta Tatabánya-Felsőgallán a szöci mészkő formációt, mely során számos érdekes leletre bukkantak. Az „ásatás” miéértjéről és hogyanjáról osztottak meg velünk pár gondolatot, majd megtekinthetjük a vitrinekben elhelyezett csigákat, kagylókat, osztrigákat, nummuliteszeket, valamint egy durbincs fogát és egy tengeri sün tuskójának töredékét is.

Miután a „kalandorok” válaszoltak a jelenlévők minden kérdésére, a rendezvényterembe visszatérve a Szilur és Devon időszak flórája és faunája került „terítékre”. Ezzel a prezentációval **Tőkés Tünde** és **Számvéber Tamás Ferenc** folytatta az áprilisban megkezdett *Földtörténeti korok bemutatása* című előadássorozatot, amelynek akkor az ősidő és óidő volt a témája. A mostani tájékoztatóból megtudhattuk, hogy a Szilurban a korszak eleji lehűlést tartós meleg időszak követte és a tengerszint is megemelkedett. Ekkor alakult ki a Kaledoniai hegységrendszer nagy része is. Az éghajlat változásával megjelentek új létformák, a zuzmók pedig megkezdték világhódító útjukat. Pár millió évvel később a Devon korban a növény- és állatvilág új szakaszba lépett: megjelentek a zsurlók, páfrányok és végül a fák is; a halak már rendelkeztek kezdetleges állkapoccsal; az ősi tüdős halak pedig elindultak a szárazföld felé új élőhelyeket keresve. Ettől az időszaktól datálódik a cápák és a pókszabású rovarok elterjedése is.

Fotók: Fábíán Ildikó

Egy rövid szünet után felfelé tekintettünk és elutaztunk a csillagok közé. **Zsombok Gábor** *Irány a Hold! - Az Artemis program* című előadásában a 2027-re tervezett újabb holdrazzállásról, egy későbbi holdbázis kiépítéséről és ennek előkészületeiről mesélt a hallgatóságnak. Fontos információkat tudhattunk meg a 4 fős legénység szállítására alkalmas Orion űrhajóról és a járművet a világűrbe juttató óriásrakétáról, a Space Launch Systemről (SLS).

Zsombok Gábor és Moczik Csaba

Az este végén **Lázár József** vette át a szót, aki által megismerhettük a HATNet (Hungarian Automated Telescope Network) program történetét. A Magyar Automatikus Távcsohálózat szoftverének kifejlesztésében aktívan résztvevő előadó az ötlet megszületésétől egészen a mai napig vázolta fel azt a folyamatot, amelynek során néhány kiváló magyar szakember - nagyjából 1 év alatt - létrehozott egy olyan módszert, melynek célja a Naprendszeren kívüli bolygók (exobolygók) felfedezése és a fényes változócsillagok megfigyelése. Az első távcso 2001-es telepítése óta a Harvard & Smithsonian Asztrofizikai Központ felügyeletével működő és a világ mindkét féltekéjét egyaránt lefedő hálózat (távcsovek helyszínei: Arizona, Hawaii, Ausztrália, Chile, Namíbia) eddig 12,6 millió csillagot térképezett fel, a teljes égbolt 51,7 %-át vizsgálta át, és már több mint 70 exobolygót fedeztek fel a segítségével.

Idén is jó volt a Most jó!

FEKETSNÉ KISVARGA ANITA, JAMK

Hagyományaihoz híven idén 4. alkalommal biztosított helyet a JAMK a *Most jó!* című családi, összművészeti minifesztiválnak, mely ezúttal szeptember 11-én került megrendezésre.

Fotó: Suller Ildikó

A kellemes hangulatú program a KisBalázs Gyermekkönyvtárban vette kezdetét, ahol elsőként **Mikolasek Zsófia** igazgató asszony **Forgács Józseffel** beszélgetett a szerző nemrégiben megjelent gyermekkönyveiről. *A medvebirkózó Hanzlik Jancsi* Oroszlány legerősebb emberének legendáit meséli el, a *Majk, a néma barátok kincse* című könyv pedig a különleges atmoszférájú remeteséget mutatja be a gyerekeknek.

Könyvtártól könyvtárig

SINKÓ ILDIKÓ, MAGYARY ZOLTÁN TUDÁSKÖZPONT ÉS KÖNYVTÁR

2026. augusztus utolsó szombatján nagy sikerrel került megrendezésre a *Könyvtártól könyvtárig* program 5 település könyvtárainak szervezésében. A tavalyi nagy sikerű Esztergom-Dorog távhoz idén csatlakozott Tata, Tatabánya és Nyergesújfalu is.

A Tatabánya-Tata útvonalon 2 köztes megállóval összesen 89 fő teljesítette a távot futva, kerékpárral vagy gyalog. A vértesszőlősi 2 lyukú hídnál és a tatai Fáklya utcai kerékpárpihenőnél almával és müzliszelettel kedveskedtünk a résztvevőknek, ezen kívül vízvételi lehetőség volt a pontokon.

A rajtolók nem a hagyományos rajtszámok alatt indultak, hanem stílusosan írók, költők neve alatt. Minden megállónál 1-1 játékos irodalmi/helytörténeti feladat várta a résztvevőket, míg

Az író-olvasó találkozó után *Pityuka, a hulámos papagáj 2.0* címmel **Horváth Sándor Igric** zenés interaktív műsorát élvezhették a gyerekek.

A kicsit idősebb korosztály számára minikoncertekre került sor a fesztiválprogram folytatásaként. A rossz időjárás miatt sajnos ezúttal nem a központi könyvtár teraszán nyílt lehetőség a zenekarok bemutatkozására, hanem rendhagyó módon, az aulában. A *Coffee City* és a *Dilemma Feat. Ági* nevű zenekarok dallamai után a fesztivál közönsége a rendezvényterembe sétált, ahol *Vörös varázslat* címmel **Szabó János** eltűnő kiállításával ismerkedhettek meg az érdeklődők diavetítés formájában és handpan kísérettel.

Azt hiszem, hogy a zene, a képzőművészet és az irodalom birodalmába elkalauzoló összművészeti fesztivál ismét színes, közös élményt jelentett minden korosztályú résztvevő számára.

Tatán, a végállomáson egy-egy üveggolyót kapott minden résztvevő

Fotó: Dollmayer Bea

(„A távolságot, mint üveg golyót megkapod...” volt a rendezvény mottója). A célnál további

játékos, irodalmi feladatok, fejtörők várták a kicsiket és nagyokat. Kis szusszanás, fűvön elköltött ebéd között örömmel töltötték ki ezeket a rejtvényeket, amelyeket a Magyary Zoltán Tudásközpont és Könyvtár lelkes könyvtárosai készítettek.

Óriási köszönet a Sprint Futóklub tagjainak, akik a Célkapuval, vízzel, padokkal, asztalokkal, jó szóval és rengeteg fotó elkészítésével támogatták a rendezvény sikeres lebonyolítását. Tőlük kaptak a résztvevők saját kezűleg készített képes levelezőlapot és Tata ill. Tatabánya feliratú kitűzőket.

Sok élménnyel és tapasztalattal lettünk mi, szervezők is gazdagabbak. Köszönjük a segítő szándékú visszajelzéseket, véleményeket.

Jövőre találkozunk! Jövőre találkozunk?

„...Magyar vagyok és író...”

FULI ANIKÓ, MAGYARY ZOLTÁN TUDÁSKÖZPONT ÉS KÖNYVTÁR

88 év – ebből 40 év emigrációban. Számtalan kihívás és egy tartalmas írói pálya. Márai Sándor életútja.

Róla és műveiről szólt a tatai Magyary Zoltán Tudásközpont és Könyvtár, valamint a Fellner Jakab Kulturális Egyesület 2026. szeptember 17-i közös rendezvénye.

Fotó: Hegedűs Erika

Fuli Anikó könyvtáros az író és felesége naplőbejegyzéseinek keresztülmutatta be Márai XX. századát. A kassai tiszteletbeli főügyész fiát, Radványi Géza filmrendező (*Valahol Európában*...) bátyját. A könyvkötész és író oldaláról kevésbé ismert Salkaházi Sarolta „földijét”. Aki aztán - védve zsidó származású feleségét és annak családját – borzalommal nézte végig kortár-

sai - Radnóti Miklós, Szerb Antal, Gelléri Andor Endre... - tragikus végzetét. A háború embertelenségeit. Az új rendszert, ami elől aztán elmenekült családjával. Az elszigetelt magányt és a magánéleti veszteségeket... S mégis: „*A világon mindent el lehet veszíteni, csak egyet nem: azt a hitet, hogy az embernek dolga van a földön.*”

E gondolat szellemében kaptak életművükért Márai Sándor-díjat pl. Kertész Imre (1996-ban), Závada Pál (2000-ben), Krasznahorkai László (2002-ben), Dragomán György (2006-ban), Háy János (2009-ben) és Bereményi Géza (2018-ban)... is. A következő díj átadása 2027. március 15-én várható. Vajon kire vár az elismerés?

Fotó: Hegedűs Erika

Nagy átverések és irodalmi csemegék

HAMOSNÉ SZÓKE ANNA, HELISCHER JÓZSEF VÁROSI KÖNYVTÁR

2026. szeptember 22-én hétfőn Sinkó Gyula tartott zenés irodalmi estet az esztergomi Helischer József Városi Könyvtárban. Aki ellátogatott az irodalmi rendezvényre, garantáltan úgy érezhette magát, mint az a bizonyos mokus

fenn a fán: otthonosan, jókedvűen és a világ zajától kényelmes távolságban. Egy olyan miliőbe csöppent a közönség, ahol a magyar irodalom legnagyobb tréfamesterei és legélesebb elméjű

megfigyelői vették át az irányítást, mindezt Sinkó Gyula értő tolmácsolásában.

Az est fókuszában a történelem és a hétköznapok nagy átverései, valamint a vicces, szórakoztató, de sokszor mélyen elgondolkodtató történetek álltak. Sinkó Gyula kellemes baritonja tökéletes médiumnak bizonyult ehhez a kettősséghez: orgánuma egyszerre adott tekintélyt és cinkos, humoros felhangot a felolvasott műveknek. A hangulatot finom gitárkíséret emelte tovább, amely hol melankolikus, hol játékos dalokkal támasztotta alá a prózát, igazi intim, kávéházi atmoszférát teremtve a nézőtéren.

A kiválasztott szerzők listája már önmagában garancia volt a sikerre, hiszen három, egymástól eltérő, mégis rokonlelkű irodalmi alkotó történetei keltek életre:

Örkény István utánozhatatlan, groteszk és abszurd látásmódja tökéletesen megadta az est alaphangját. Az egypercesek mestere néhány

mondattal képes volt a közönséget megnevettetni, majd rögtön utána a létezés fonákosságain elgondolkodtatni.

Berda József, a huszadik század utánozhatatlanul bohém, az élet apró örömeit (és a jó ételeket) szenvedélyesen imádó költőjének történetei a hamisítatlan pesti hétköznapok és a kocsmasztalok esszenciáját sűrítették magukba.

Királyhegyi Pál (Paul King) zseniális, fanyar humora tette fel a koronát a műsorra. A legviszontagságosabb éveket és kontinenseket is mosolyogva túlélő, Amerikát is megjárt író anekdotái újra bebizonyították, hogy a nevetés a legkiválóbb túlélési stratégia.

Az irodalom és a zene találkozása ezen az estén jóval több volt egy szimpla felolvasásnál: egy igazi időutazás a magyar irodalom legszórakoztatóbb zugaiba. A közönség hálás mosolyait és a vastapsot elnézve egy dolog biztos: a jól elmesélt, stílusos „átverésekre” és az intelligens humorra ma is óriási szükség van.

Mit veszítünk, ha nem mesélünk?

GERGINÉ KOLOK MELINDA, JAMK

2026. szeptember 18-án, immár XXII. alkalommal rendezte meg a Magyar Olvasástársaság az Országos népmese-konferenciát, amelyen idén is nagy örömmel vettünk részt. A rendezvényre főleg mesemondók, pedagógusok, könyvtárosok, múzeumpedagógusok és népművelők látogattak el, több mint százan. A konferencia központi témája: *Mit veszítünk, ha nem mesélünk?* Kezdeként **Dr. Agócs Gergely** mesemondó és néprajzkutató mondta el nekünk a szegény legény vándorlásának történetét, ezzel rögtön megalapozva a vidám hangulatot. **Pléh Csaba** pszichológus, nyelvész, a mesélő ember evolúciójáról, **Koszecz Sándor** a KOLLABOR alapítója pedig, a mesterséges intelligencia emberi kultúrára gyakorolt hatásairól tartott izgalmas, érdekfeszítő előadást. **Bumberák Maja** arról beszélt, hogy mit jelent élőszavas mesemondónak lenni a mesterséges intelligencia korában. Ezután **Szigetvári József** a Barátság Kulturális Központ igazgatója, a mese és mesélés hagyományörző, és közösségteremtő erejét mutatta be Százhalombatta példáján keresztül. A délelőttöt elgondolkodtató eszmecsere, kerekasztal beszélgetés zárta, melybe végül a közönség is lelkesen bekapcsolódott. Sokféle vélemény, jógyakorlat és elképzelés fogalmazódott meg a témában, abban azonban mindannyian egyetértettünk, hogy mesélni kell, hogy a mesehallgatás segítséget nyújthat a figyelmi és szövegértési képességek kialakulásában, amire a most felnövekvő generációnak is hatalmas szüksége lenne. Hogy mit tehetünk, egyáltalán szükséges-e, vagy tehetünk-e bármit a mesterséges intelligencia térhódítása és rohamos fejlődése következtében, hogy megtanuljuk-e helyesen használni, az még a jövő zenéje. Az azonban biztos, hogy a mesélés elmaradásával sokat veszítünk. A történetmesélésnek óriási szerepe van kultúránk és hagyományaink megőrzésében, ezáltal a generációs különbségek áthidalásában. Gyermekinknek nagy szüksége van a mesére, ugyanis annak hallgatása közben tanulják meg a figyelem összpontosítását, a türelmet és fejleszthetik a képzelőerejüket is. Népmeséink által pedig az életről, a világ működéséről kaphatnak hasznos tudást a mesehallgató gyerekek, fiatalok, akár a felnőttek is. Természetesen 2026-ban is megválasztásra került az év

magyar népmeséje, ezúttal egy kevésbé ismert népmese a *Véka búza, véka rozs* lett a szavazások alapján a közönségkedvenc.

A délután választható műhelygyakorlatokkal telt, sikerült is két hasznos programon részt vennünk.

Kerekes Valéria az ELTE Neveléstudományi Tanszékének pedagógusa, mesekutató gyakorlatán a Mesét másként módszerrel ismerkedhettünk meg. A módszer megalkotója a következőképpen határozta meg a szemléletet:

„lényege, hogy a meséket (népmeséket) „érzelmi üzenetük” alapján válasszuk ki, mondjuk el, és olyan játékokat társítsunk hozzájuk, amelyek szinte teljes mértékben elhagyják a mesék konkrét cselekményét.”

Ennek fényében, *A pitypang legendája* című mesét dolgoztuk fel, a dramatizálás, drámapedagógia és a szabad asszociáció eszközeivel egy csoportos foglalkozás keretein belül. A délutáni esemény igazán jó hangulatra és bensőségesre sikeredett, örömmel vettem részt rajta.

Bajzáth Mária *mesÉLŐvilág* című gyakorlati foglalkozásán megtudhattuk, hogy az embereknek a régi világban szükségük volt arra, hogy ismerjék és értsék a természet működését, hiszen ők maguk is szerves részét képezték. Megfigyeléseiket azonban nem tudták tudományos alapokra helyezni, ezért a mesék nyelvén adták közzé azokat. Bajzáth Mária két kötetben megjelent gyűjteménye, az *Erdőkmezők népmeséi* és a *Kertünk népmeséi* szemünk elé tárja a környezeti rendszerek, természeti elemek népmesére fordított értelmezését. Az előadó felhívta figyelmünket az érzékszervi tapasztalásra, illetve a pozitív emlékek felelevenítésére, melyekkel marandó élményben lehet részük a foglalkozáson résztvevőknek.

Ezután az esti órákban a szervezők szabadtéri élőszavas mesemondással és táncházzal örvendeztették meg az érdeklődőket, legnagyobb sajnálatunkra a rendezvény ezen szakaszán mi már nem tudtunk részt venni, mégis összességében egy igazán jó hangulatú, elgondolkodtató, izgalmas mesés programon vehettünk részt.

Ha Népmese Napja, akkor Fergeteges meseest!

SULLER ILDIKÓ, JAMK

Ismét jót játszottunk 2026. szeptember 25-én, a TMJV József Attila Könyvtár szervezésében. Valami azt súgja, ezen az estén nem kellett altatni az aprótalpúakat. Kis és nagy vendégeink legalább annyira élvezték az estét, mint amilyen szeretettel és lelkesedéssel készültek kollégáink a mesebeli feladatokkal.

Fotó: Suller Ildikó

Az est folyamán nyomokat kerestek a gyerekek, melyeket apró képekben kaptak meg, és ragasztottak a menetlevelükbe. Végül, miután kitalálták, melyik mesére gondoltunk, le is rajzolták a főhőst. Minden sikeres befutó egy mesét kapott a mese automatánál strázsáló török basától. Maguk a játékok is egy-egy nyomot jelentet-

tek, melyek az adott meseelemhez kapcsolódva, de egy újabb mese alapján készültek. Így lett kemence, kerítés, szemétdomb, kút, méhkas, szegény asszony, és félkrajcár állomásunk. Találja ki, kedves olvasó, melyik meséről beszélünk?!

Mindezek mellett sok-sok játékot bevetettünk, véletlenül se kelljen sorban állniuk kalandvagyó apróinknak - még végül elveszítik az érdeklődésüket! Nagy sikert aratott a parazsat evő paripa, melynek hátán az öreg királyhoz vágattak a gyerekek az élet vizével. Ugróiskolában tettévették a félkrajcárra avanszált műanyag kupakokat. Kerítés mögé terelték a lufimalacokat és lufibárányokat – a teljesség igénye nélkül.

Köszönet **Kelemen Petra Piroskának** és **Jakab Andrásnak**, hogy apró morzsák képében a népmesék világba varázsoltak bennünket, és köszönet **Majoros Nórának**, hogy elhozta hozzánk *Szelet*, aki egy kicsit összekuszált ezt-azt, hogy aztán helyére simuljanak a dolgaink. Az est folyamán számos kolléga, iskolai közösségi szolgálatos fiatal, és a **TJ ESZI Család és Gyermejkölési Központ** munkatársai voltak a segítségünkre. Ezúton is köszönjük!

Varázslatos népmesemondó verseny a könyvtárban

ILLÉS ZSÓFIA, MAGYARY ZOLTÁN TUDÁSKÖZPONT ÉS KÖNYVTÁR

Hagyomány a könyvtárban, hogy szeptember végén, a *Magyar Népmese Napja* alkalmából népmesemondó versenyt tartunk. 2026-ban a megmérettetésre szeptember 28-án került sor. Versenykiírásunkban arra kértük a térség általános iskolásait, hogy olyan népmesét vagy népmese-részletet válasszanak, melyben szerepel varázslat.

Az eseményre összesen 27 kisgyerek jelentkezett a környékbéli iskolákból. Külön öröm számunkra, hogy szinte mindannyian visszatérő versenyzők voltak, akik korábban már mondtak

nálunk mesét – de néhány új jelentkezőt is sikerült megszólítanunk.

A verseny két korcsoportban zajlott: az első-második osztályosoknál **Sinkó Ildikó**, a könyvtár szakmai vezetője, és **Fuli Anikó** könyvtáros töltötte be a zsűri szerepét, míg a harmadik-negyedikesek mesemondásait **Kelemen Petra Piroska** mesemondó és **Szabó Szerafina** könyvtáros zsűrizte. Idén szerencsére nagyon változatos volt a népmese-felhozatal, a *Macskacícótól* kezdve a *Bába kövén* át a *Kiskakas gyémánt félkrajcáráig* népmesekincsünk számos ismert és

kevésbé ismert darabja elhangzott a kis mese-mondók előadásában.

Fotó: Óbert Klára

Miután mindkét korcsoport végzett, az eredményhirdetésre készülve a kihelyezett finomságokból ehettek, ihattak a gyerekek, illetve kézműveskedésre és társasozásra is lehetőségük nyílt. Végül elérkezett a várva várt pillanat: minden jutalmazott versenyző tapsvihár közepette vehette át oklevelét és könyvjutalmát. Legvégül meglepetésprogramként **Kelemen Petra Piroska**

mondott egy csodaszép palóc mesét a varázsfurulyás juhászlegényről és a kenyérmorzsákról. A búcsúzáskor megegyeztünk: jövőre ugyanitt találkozzunk!

Eredmény:

1-2. osztály:

1. **Jánoska Adél** (2. osztály, Talentum Iskola)
2. **Rozsnyói Konrád** (2. osztály, Talentum Iskola)
3. **Magyar Izabella** (2. osztály, Vaszary János Általános Iskola)

3-4. osztály:

1. **Tóth Luca** (4. osztály, Fazekas Iskola)
2. **Takács Dóra** (3. osztály, Vaszary János Általános Iskola)
3. **Lajtos Dániel** (3. osztály, Fazekas Iskola)

Különdíjasok:

Nagy Borka (3. osztály, Vaszary János Általános Iskola)

Ivancsó Viktor (4. osztály, Kőkúti Iskola)

Népmesedélután a könyvtárban

ILLÉS ZSÓFIA, MAGYARY ZOLTÁN TUDÁSKÖZPONT ÉS KÖNYVTÁR

A közelgő *Magyar Népmese Napja* alkalmából 09.22-én népmesedélután tartottunk a könyvtárban. Az esemény vetítéssel indult: a NAVA teremben négy népmesét, a *Mátyás király és a vargát*, a *Tündér Ilonát*, *A világszép nádszál kisasszonyt* és *A szállást kérő rókát* hallgathatták meg a gyerekek. Ezután a gyerekek könyvtárban papírból és hurkapálcikából elkészíthették saját táltos paripájukat. Csodálatos alkotások születtek!

A két program között **Varga Dezsőné Piroska** néni nyugdíjas pedagógus tartott egy rövid, zenés-játékos foglalkozást a gyerekeknek, akik nagyon élvezték, hogy saját maguk is kipróbálhatták a színes harangokat.

Fotó: Makó Liliána

Köszönjük a részt vevő családoknak a lelkes közreműködést! Legközelebb október 20-án tartunk mesedélután, ezúttal boszorkányos tematikával.

A lokálpatrióta zenész

MACHER PÉTER, JAMK

Az Új Forrás szeptemberi lapszámbemutatóján a főszerkesztő **Jász Attila** „Csendes Toll” ismertette a lap szeptemberi számát. Kiemelte Tennessee Williams amerikai drámaíró valamint Kurdy Fehér János egyik művét. A borító Nádas Péter festő alkotása. Az est annyiban volt egyedülálló, hogy nem Jász Attila kérdezte az aktuális vendéget, hanem **Papp Máté** beszélgetett **Krulik Zoltán** tatabányai születésű zeneszerzővel, a *Makám* együttes alapítójával és vezetőjével.

Krulik Zoltán 1951-ben született Tatabányán. Kisgyermekkorát a felsőgallai Kálvária utcában töltötte, majd családjával az épülő Újváros Álmos utcai tömbjébe költöztek. A Pannonhalmi Bencés Gimnáziumban érettségizett, majd a Kandó Kálmán Műszaki Főiskolán szerzett villamosmérnöki diplomát. Polgári szakmáját azonban sosem gyakorolta, már kezdetektől a zenével szeretett volna foglalkozni. Hatvanéves korában jelent meg verses kötete a *Legolcsóbb mozi*, majd két önéletrajzi regénye, *Az utolsó papírrepülő* (2017) és az *Anyakönyv* (2021). Verseit és dalszövegeit is egyaránt spontán írta.

Gyermekkori emlékei közül leginkább a „békásban”, az újvárosi második világháborús bombatölcsérekben való játékokra emlékezett vissza legszívesebben. Újváros az 1960-as évek elején egy teljesen magában álló lakótelep volt, melynek legszéle a Megyei Tanács (ma megyeháza) épülete volt. A létesítmény után hosszan elnyúló

szántóföldek, majd Alsógalla, Felsőgalla és Bánhida városrészek következtek.

Krulik Zoltán ezúttal a zenéhez való viszonyáról beszélt leginkább. Gyermekkorában a beat zene iránt érdeklődött. Az újvárosi trafikban vásárolt Rolling Stones együttes tagjait ábrázoló fotókat. Vasárnaponként katolikus misére jártak kezdetben Alsógallára, majd Bánhidára, ahol az egyházi énekeket magyar, német, szlovák és latin nyelven énekelték. Barátai között görög gyerekek is voltak, így igazi nyelvi Bábelban nőtt fel. A nyelvi sokszínűség zeneművészetére is hatással volt. A *Makám* együttest 1984-ben alapították. Az Országos Rendezői Irodától a sikeres vizsga után meg is kapták működési engedélyüket.

Fotó: Macher Péter

A beszélgetés szüneteiben Krulik Zoltán és Papp Máté gitárzenét adtak elő. A rendezvény végén kérdéseket lehetett feltenni az előadóknak.

Nekünk Mohács könyvbemutató

ILLÉS ZSÓFIA, MAGYARY ZOLTÁN TUDÁSKÖZPONT ÉS KÖNYVTÁR

Szeptember 29-én rendhagyó író-olvasó találkozáson vehettek részt a történelmi regények kedvelői: **Schmöltz Margit** és **Cs. Szabó Sándor** mutatta be közösen írt könyvüket, a *Nekünk Mohácsot*. A szöveg a mohácsi csata előtti évek

történetét meséli el II. Lajos király és Habsburg Mária királyné váltott szemszögéből.

A szerzők elmesélték: már hét éve tervezik a közös munkát, Sándor ötlete volt, hogy a királyi pár regényével rukkoljanak elő a mohácsi csata 500. évfordulójára. A történet alapgondolatát

Mária és Lajos sírig tartó szerelme adta, mely egészen különlegesnek számított a korszakban. A királyné fejezeteit Schmöltz Margit, a királyéit Cs. Szabó Sándor írta. Közös dokumentumban dolgoztak, és írás közben folyamatosan kommunikáltak egymással.

Fotó: Dollmayer Bea

Természetesen az írásfolyamat része volt a gondos kutatómunka is. Több mint száz forrást

Költészet a bányászatról

MACHER PÉTER, JAMK

Szeptember 8-án a József Attila Könyvtárban rendezték meg **Sebestyén Lajos** költő válogatott verseit tartalmazó kötet bemutatóját. Az eseményen **Mikolasek Zsófia** könyvtárigazgató vendégei voltak **Márku Mónika** könyvtáros, a kötet szerkesztője, valamint **Dallos István** fotós, helytörténész.

Még tavaly indult kezdeményezés **Horváth Szabolcs** költő, valamint **Tatabánya Megyei Jogú Város Önkormányzata** részéről, hogy az 1926-ban született költő születésének 100. évfordulójára meg kellene jelentetni eddig ki nem adott műveit. A feladatot a *József Attila Könyvtár*, illetve Márku Mónika vállalták el. Márku Mónika elmondta, korábban ismeretlen volt számára a felsőgallai születésű költő. A *Dolgozók Lapja*, valamint annak jogutódja, a *24 Óra* hasábjain, továbbá az *Új Forrásban* megjelent Sebestyén Lajos versekből dolgozott. A megyei lapban egy ideig irodalmi rovat is szerepelt. Végül 108 vers gyűlt össze, melyekből egy újabb válogatás során 100 vers maradt a készülő kötetben.

használtak fel, a regényben szereplő események legnagyobb része történelmileg hiteles, csupán néhány apróságot, a történetet színező kisebb részleteket bíztak a fantáziájukra. Így került a regénybe többek között egy kitalált, mitikus lény, a Schprugg, melynek felbukkanása mindig a közelgő veszélyt jelzi a főszereplők számára.

A szerzőpáros azt is elárulta: fognak még együtt dolgozni, a tervek szerint néhány éven belül megjelenik második közös regényük, mely Tisza Kálmánról és feleségéről fog szólni.

A jó hangulatú beszélgetés végén az írók felolvastak egy rövid részletet a regényből. Zárásul a közönség részéről sok érdekes kérdés érkezett. A szerzőpáros dedikálta is a könyvét – meglepetésükre több olvasó egy rajongó által készített grafikát is aláíratott, mely őket ábrázolja korhű ruhában.

Reméljük, hogy hamarosan az új regény kapcsán ismét találkozhatunk!

Mikolasek Zsófia elmondta, hogy a megjelenés költségeinek fedezéséhez az önkormányzati képviselők anyagi támogatását kérte. Dallos István személyesen is ismerte Sebestyén Lajost. A költő már gyermekkorában dolgozott a mésztelepi mészegetőben. Felnőttkorában bányásként dolgozott Tatabánya több aknájában, majd rokkantnyugdíjba ment. Költőként a helyi művészeti élet elismert tagja volt. Mentorának **Váci Mihályt** tekintette. Kiállítás megnyitókön és iskolákban szavalt, a rendszerváltás után a helyi rádióban is szerepelt. Élete utolsó éveit Köztársaság úti lakásában töltötte és a Barackosban lévő kertjébe is kijárt.

Mikolasek Zsófia elmondta, hogy a kötet borítóján a Fortepánról származó 1959-es felsőgallai utcakép szerepel. A beszélgetés szü-

Nekünk Mohács - könyvbemutató MACHER PÉTER, JAMK

A tatabányai József Attila Könyvtárban is bemutatták **Schmöltz Margit** és **Cs. Szabó Sándor** közös regényét, a *Nekünk Mohácsot*. A rendezvényen a két alkotó beszélgetett, valamint a közönség kérdéseire válaszoltak.

Cs. Szabó Sándor az Alföldről származik, jelenleg Csolnokon él. Civil foglalkozását tekintve tanár. Korábban tudományos-fantasztikus könyveket írt. Történelmi regények írásával nagyjából az elmúlt tíz évben foglalkozik. A reformáció 500. évfordulójára írta meg Luther Mártonról szóló regényét, majd Nándorfehérvár 1521-es elestének évfordulója alkalmából készítette el *A királyság kapuja. Nándorfehérvár 1521* című művét. Cs. Szabó Sándor két fontos történelmi évforduló kapcsán is írt regényt, ezért szeretett volna egy művet írni a mohácsi csata 500. évfordulójára is.

Schmöltz Margit civilben könyvtárigazgató; tagja, egyben alelnöke a Történelmi Regény-írók Társaságának. A *Buda/Pest* című történelmi regényen 16 szerzőtársával dolgozott együtt, így

neteiben **Nagy Zoé Szilvia** szavalta Sebestyén Lajos verseit.

van tapasztalata arról, hogyan kell közösen epikát írni.

A regény nem is annyira az 1526-os mohácsi csatával, mint inkább az odavezető úttal foglalkozik. A történet az 1521-es esztendővel indul; ebben az évben vette be a török hadsereg Nándorfehérvárat, valamint Habsburg Mária királyné is ebben az évben érkezik Budára II. Lajos magyar király hitvesének. Eredetileg mindkét főszereplő teljes életét szertették volna feldolgozni az alkotók, végül azonban az 1521 és 1526 közötti 5 év maradt meg a cselekmény időtartamának. Ezzel viszont sűrűbb és tartalmasabb lett a cselekmény.

A műben Mária és Lajos szemszögéből ismerhetjük meg az eseményeket. A királynéhez kapcsolódó részeket Schmöltz Margit, a királyhoz tartozó fejezeteket pedig Cs. Szabó Sándor írta. Kezdetben E/3 személyben tervezték írni a szöveget, de aztán az E/1 mellett döntöttek. A regényben kidomborodik a két főszereplő ellentétes személyisége: míg Mária finom, megfontolt hölgy, addig Lajos nyersebb típus volt. Bár a korabeli uralkodópárokhoz hasonlóan már gyermekkorukban egymásnak szánták őket a Habsburg-Jagelló szövetség erősítése érdekében, ennek ellenére mégis szerelmi kapcsolat kötötte őket össze. Habsburg Mária egész életében gyászolta Lajost és nem házasodott újra. Az özvegy királyné később a mai Belgiumot és Hollandiát magába foglaló Németalföld kormányzója lett. Abban a korban kevés nőnek adatott meg ilyen magas pozíció betöltése.

A cselekmény helyszínei között Komárom-Esztergom vármegyei településeket is találunk, mint például Esztergom és Csolnok. A szerzők meséltek a regény megírásának körülményeiről is. Vázlatokkal jelentkeztek a Gold Book kiadónál, majd a kész szöveget előolvasókkal véleményezték. A visszajelzések alapján kisebb módosításokat hajtottak végre.

A rendezvény végén könyvvásárlásra és dedikálásra volt lehetőség.